

Prevarjena.

Platno belo je šivala,
Dvoje črk vezala vanj,
Veselila se poroke,
Polna zlatih, lepih sanj.

Toda leta so minola,
In poroke ni bilo;
In zaman ga je ljubila,
Veselila se tako...

Vedno še v tkanino belo
Vbada nitice tanke,
A kaj snuje in kaj misli,
Tega nihče več ne ve.

Vida.

Sreča v nesreči.

Slika iz življenja. Spisal M. C.

I.

Kdor je kdaj živel po malih mestih in trgih na deželi, ta ve, s kako radovednostjo, da ne rečemo z ne-strpnostjo, pričakuje ženski svet, vsakega novega uradnika, učitelja itd. Ugiba se sem in tja o njega osebi in razmerah. Glavno vprašanje pa je: je-li oženjen ali svoboden? Od te zadnje okolščine je odvisen tudi več ali manj prijazen vzprejem pri ljubem ženskem spolu.

V prsih marsikatere, za bodočnost svoje malo že ocvetele hčerke skrbeče matere oživlja zopet nekoliko upanja. Kdo bi ji pa to zameril?! Saj se ne more vedeti, kaj vsega lahko ne prineseta lepa prilika in srečen slučaj! Ni-li mogoče, da novi došlec zapazi na njeni moža-željni hčeri čednosti, katere drugi lehkomišljenci tako trdovratno prezirajo ali nalašč, ali pa v svoji neumljivi kratkovidnosti. In da pričakujejo vse te gospodične hčerke še z večjim zanimanjem stvari, ki imajo priti, tega ni treba praviti. Sladki upi se vzbujajo vsaki v nežnem srcu. Kje je pa tudi na božjem svetu ženska, katera ne bi bila v tem položaju prepričana do dobrega, da je vsled izbornih lastnosti ona najvredniša, da se ozre novi došlec — če se bo sploh kaj oziral — na njo v prvi vrsti. Ženske so povsod take in tudi v trgu * * * niso bile drugačne. Dama v svetovnem mestu in priprosta hči afriške puščave imata precej jednake slabosti.

Dan prihoda novega uradnika, učitelja itd. je torej epohalen za socialno življenje v malih mestih in trgih. Saj tudi ne more biti drugače! V malih krajih igra vsak posameznik važno ulogo. Ljudje so navezani drug na drugega; razmere vsakega so znane vsakemu, da takó rekoč drug drugemu gledajo v žep. Da so o teh razmerah ljudje radovedni, s kom da jim bode občevati v prihodnje, je naravno.

Ni treba, da bi bil dotičnik posebno sramožljiv, a rudečica ga mora vendar oblit, ko je treba prvokrat defilovati po tržkih ulicah. Otročaji, ki se pojajo po cesti

gori in doli, babe, ki ob vogalih prodajajo zijala, kakor tudi k inteligenci prištevajoče se matere in hčere — seveda te poslednje le izza okenskih zagrinjal — vse, vse zre za njim. Še celo vinski bratci, ki posedajo cele popoldneve po gostilnah, da bi človek kmalu mislil, da so pozabili, kje so doma, tudi ti pretrgajo svoje pogovore in pomolé svoje razžarjene obraze skozi gostilniška okna, da bi videli novi čudež. Kako mučno pa je to za dotičnega novinca, tega ne pomisli nikdo. Saj tak revež dobro ve, da se govornica vseh suče le o njem in da se o njem izrekajo sedaj le razne sodbe...

Tako je bilo tudi o prihodu učitelja Ivana Žagradnika v trgu * * *

Ivan je zapustil pred kratkim učiteljsko pripravnico, imajoč v roki spričevala, ki so govorila o njega talentu. Ker mu je bil deželni šolski nadzornik posebno naklonjen, dobil je takoj v trgu * * * slučajno razpisano učiteljsko službo. Vse življenje njegovo je bilo vzgledno, niti njegov najhujši protivnik — če je imel kakega — bi ne bil mogel mu očitati ničesa. Tudi na svojem novem mestu se je znal prikupiti vsakemu. Občenje njegovo s tržani je bilo vsikdar uljudno in prikupljivo; konverzacija z njim ob enem zabavna in poučljiva; bil je dober govornik in deklamator; izvrsten tenorist — in to ni kar si bodi! — in imeniten plesalec: imel je torej same lastnosti, ki so [neprecenljive po malih mestih. Ni čuda torej, da je bil naš Ivan kmalu središče vsega socialnega življenja v trgu * * *. Če jemljemo še v poštev, da so bili vspehi njegovi v poučevanju mladine izvrstni, ne smemo se čuditi, da je bil med vsemi tržani in tržankami, mej temi poslednjimi posebno tudi zató, ker je bil še samec, le en glas: „Takega učitelja še nismo imeli!“

II.

Kadarkoli je bila kaka slavnost, bil je Ivan gotovo člen osnovalnega odbora. Čitalnica ga je volila svojim tajnikom in predsednikom veselice odseku. Društvo je slovelo po svojih veselicah daleč na okrog, ker je imelo prilično obilo pevskih in igralnih močij. Posebno diletantk-igralk je bilo toliko, da je ostala vedno kaka v rezervi. To pa je bilo tudi potrebno, kajti ni je bilo igre, da bi se ne bila skujala jedna ali druga in včasih celó potem, ko so bila vabila že razposlana. Tedaj pa je bilo g. predsedniku veselice odseka treba vse zgovernosti in vseh diplomatskih fines, da je, ali pregovoril „kuja-jočo“ se igralko, ali pa dobil nadomestovalko. To ni bila lahka stvar; dobival je navadno odgovor: „Zdaj prihajate, prej pa niste vedeli za-me!“ — Slednjič pa se je vendar dala omečiti jedna ali druga in „Beseda“ se je zvršila srečno po določenem programu. Ubogi aranžerji! Koliko potú, tekanja, skrbi je treba povsod, da se veselijo — drugi!

In potem je bilo čitati v slovenskem listu dopis o „sijajni zvršbi obširnega programa“, „gospici A in B sta se odlikovali posebno“, „gospod Č je za naše društvo neprecenljiva moč“ itd. itd. — pa saj veste, kaki so ti dopisi, podobni so si kakor jajce jajcu! — Prigodilo se je pa tudi, da je prišla zamera po veselici. Tega je bil na-